

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŻEGLUGI

z dnia 9 marca 1949 r.

w sprawie kwalifikacji kapitanów i oficerów, na polskich morskich statkach handlowych.

Na podstawie art. 6 pkt 11 i art. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1930 r. o bezpieczeństwie statków morskich (Dz. U. R. P. z 1938 r. Nr 46, poz. 376) oraz art. 6 dekretu z dnia 27 marca 1947 r. o zmianach organizacji i zakresie działania naczelných władz administracyjnych (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 130) zarządzam w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, co następuje:

R o z d z i a ł I.**Przepisy wstępne.**

§ 1. Oficerami na polskich morskich statkach handlowych w rozumieniu niniejszego rozporządzenia są kierownicy statków (kapitanowie) oraz osoby dodane kapitanom do pomocy w kierowaniu statkiem.

§ 2. Oficerem na polskich morskich statkach handlowych może być pełnoletni obywatel polski, którego wierność dla Rzeczypospolitej Polskiej i ustroju demokracji ludowej wiodącego do socjalizmu nie ulega wątpliwości, a który jest żołnierzem rezerwy Odrodzonej Marynarki Wojennej, posiada odpowiednie kwalifikacje etyczne, fachowe i wojskowe oraz odpowiada warunkom niniejszego rozporządzenia.

Do czasu wyszkolenia odpowiedniej liczby żołnierzy rezerwy Odrodzonej Marynarki Wojennej, oficerem na polskich morskich statkach handlowych może być obywatel, który wykaze się posiadaniem wiadomości wojenno-morskich na poziomie podoficera lub oficera Marynarki Wojennej w zakresie i w trybie ustalonym zarządzeniem Ministra Obrony Narodowej wydanym w porozumieniu z Ministrem Żeglugi.

R o z d z i a ł II.**Oficerowie służby nawigacyjnej.**

§ 3. W służbie nawigacyjnej ustanawia się następujące stopnie oficerskie:

1. porucznik żeglugi przybrzeżnej,
2. porucznik żeglugi małej,
3. porucznik żeglugi wielkiej,
4. kapitan żeglugi małej,
5. kapitan żeglugi wielkiej.

W służbie nawigacyjnej ustanawia się następujące funkcje służbowe:

1. kapitan — kierownik statku,
2. starszy oficer — zastępca kierownika statku,
3. II oficer — pomocnik kierownika statku,
4. III oficer — " " "
5. IV oficer — " " "
6. Asystent — " " "

§ 4. W zakresie praktyki kwalifikacyjnej i uprawnień zawodowych oficerów służby nawigacyjnej różni się 3 rodzaje żeglugi:

1. żegluga przybrzeżna,
2. żegluga mała,
3. żegluga wielka.

Przez żeglugę przybrzeżną rozumie się żeglugę morską w odległości nie dalej niż 30 mil morskich od linii brzegu morskiego Państwa Polskiego. W rozumieniu niniejszego rozporządzenia żegluga w granicach morskich portów oraz w zalewach i na wodach osłoniętych nie jest uważana za żeglugę przybrzeżną.

Przez żeglugę małą rozumie się żeglugę na całym morzu Bałtyckim oraz na morzu Północnym w granicach od linii Dover — Calais do 61° szerokości geograficznej.

Przez żeglugę wielką rozumie się żeglugę na pozostałych obszarach morskich.

§ 5. Ustanawia się następujące uprawnienia zawodowe oficerów nawigacyjnych na polskich morskich statkach handlowych:

A. Porucznik żeglugi przybrzeżnej może być:

1. kierownikiem statku (kapitanem):
 - a) w żegludze przybrzeżnej — na holownikach, statkach rybackich i lichtugach,
 - b) w żegludze małej — na statkach rybackich o pojemności nie większej niż 35 BRT i na lichtugach,
 - c) w żegludze wielkiej — na lichtugach;
2. zastępcą kierownika statku (kapitana):
 - a) w żegludze przybrzeżnej — na każdym statku, z wyjątkiem statków pasażerskich o pojemności większej niż 150 BRT,
 - b) w żegludze małej — na holownikach, statkach rybackich i lichtugach,
 - c) w żegludze wielkiej — na lichtugach;
3. pomocnikiem kierownika statku (kapitana):
 - a) w żegludze przybrzeżnej — na każdym statku,
 - b) w żegludze małej — na każdym statku, nie może jednak pełnić funkcji wyższej niż III oficera na statkach towarowych lub asystenta na statkach pasażerskich,
 - c) w żegludze wielkiej — na każdym statku, nie może jednak pełnić funkcji wyższej niż asystenta.

B. Porucznik żeglugi małej może być:

1. kierownikiem statku (kapitanem), o ile posiada co najmniej 48-miesięczną praktykę pływania na morskich statkach handlowych, w tym co najmniej 12 miesięcy na stanowisku oficerskim w żegludze co najmniej małej:
 - a) w żegludze przybrzeżnej — na każdym statku,
 - b) w żegludze małej — na statkach towarowych o pojemności do 300 BRT, na holownikach, statkach rybackich i lichtugach,
 - c) w żegludze wielkiej — na lichtugach;
2. zastępcą kierownika statku (kapitana):
 - a) w żegludze przybrzeżnej — na każdym statku,
 - b) w żegludze małej — na statkach towarowych o pojemności do 300 BRT, na holownikach, statkach rybackich i lichtugach,

c) w żegludze wielkiej — na statkach rybackich i lichtugach;

3. pomocnikiem kierownika statku (kapitana):

a) w żegludze przybrzeżnej — na każdym statku,

b) w żegludze małej — na każdym statku,

c) w żegludze wielkiej — na każdym statku, nie może jednak pełnić funkcji wyższej niż III oficera na statkach towarowych lub asystenta na statkach pasażerskich.

C. Porucznik żeglugi wielkiej może być:

1. kierownikiem statku (kapitanem):

a) w żegludze przybrzeżnej — na każdym statku,

b) w żegludze małej — na statkach towarowych o pojemności do 500 BRT, na holownikach, statkach rybackich i lichtugach,

c) w żegludze wielkiej — na lichtugach i na statkach rybackich, w tym ostatnim przypadku, o ile posiada co najmniej 96-miesięczną praktykę pływania na morskich statkach handlowych;

2. zastępcą kierownika statku (kapitana):

a) w żegludze przybrzeżnej — na każdym statku,

b) w żegludze małej — na każdym statku,

c) w żegludze wielkiej — na holownikach, statkach rybackich i lichtugach;

3. pomocnikiem kierownika statku (kapitana):

a) w żegludze przybrzeżnej — na każdym statku,

b) w żegludze małej — na każdym statku,

c) w żegludze wielkiej — na każdym statku, nie może jednak pełnić na statkach pasażerskich funkcji wyższej niż III oficera.

D. Kapitan żeglugi małej może być:

1. kierownikiem statku (kapitanem):

a) w żegludze przybrzeżnej — na każdym statku,

b) w żegludze małej — na każdym statku,

c) w żegludze wielkiej — na holownikach, statkach rybackich i lichtugach;

2. zastępcą kierownika statku (kapitana):

a) w żegludze przybrzeżnej — na każdym statku,

b) w żegludze małej — na każdym statku,

c) w żegludze wielkiej — na każdym statku z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych;

3. pomocnikiem kierownika statku (kapitana):

a) w żegludze przybrzeżnej — na każdym statku,

b) w żegludze małej — na każdym statku,

c) w żegludze wielkiej — na każdym statku.

E. Kapitan żeglugi wielkiej może być:

kierownikiem statku (kapitanem) na każdym statku w każdej żegludze.

§ 6. Dla uzyskania dyplomu oficera służby nawigacyjnej wymagane są następujące warunki:

1. Dla uzyskania dyplomu porucznika żeglugi przybrzeżnej:

- a) posiadanie co najmniej 48-miesięcznej praktyki pływania na morskich statkach handlowych na stanowisku marynarza, a w tym co najmniej 36 miesięcy w charakterze starszego marynarza lub na statku szkolnym w charakterze ucznia. Pływanie na holownikach, w żegludze przybrzeżnej, na wodach portowych i każde pływanie w charakterze starszego chłopca może być zaliczone w ilości nie większej niż 12 miesięcy;

b) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego według programu i regulaminu, ustalonych przez Ministrów Żeglugi i Obrony Narodowej.

2. Dla uzyskania dyplomu porucznika żeglugi małej:

a) posiadanie dyplomu porucznika żeglugi przybrzeżnej,

b) posiadanie co najmniej 24-miesięcznej dodatkowej praktyki pływania po otrzymaniu dyplomu porucznika żeglugi przybrzeżnej na stanowiskach oficerskich w żegludze małej lub wielkiej albo na stanowisku zastępcy kierownika statku (kapitana) w żegludze przybrzeżnej; pływanie na holownikach może być zaliczone w ilości nie większej niż 6 miesięcy, a pływanie w żegludze przybrzeżnej w ilości nie większej niż 12 miesięcy,

c) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego według programu i regulaminu, ustalonych przez Ministrów Żeglugi i Obrony Narodowej, albo

a) posiadanie co najmniej 24-miesięcznej praktyki pływania na morskich statkach handlowych w charakterze marynarza lub na statku szkolnym w charakterze ucznia,

b) ukończenie Wydziału Nawigacyjnego Państwowej Szkoły Morskiej lub innego zakładu naukowego w kraju lub za granicą, uznanego przez Ministra Żeglugi za równorzędny.

3. Dla uzyskania dyplomu porucznika żeglugi wielkiej:

a) posiadanie dyplomu porucznika żeglugi małej,

b) posiadanie 24-miesięcznej praktyki pływania, odbytej po otrzymaniu dyplomu porucznika żeglugi małej na stanowiskach oficerskich, a w tym co najmniej 18 miesięcy w żegludze co najmniej małej; pływanie na holownikach może być zaliczone w ilości nie większej niż 6 miesięcy.

4. Dla uzyskania dyplomu kapitana żeglugi małej:

a) posiadanie dyplomu porucznika żeglugi wielkiej,

b) posiadanie co najmniej 24-miesięcznej praktyki pływania, odbytej po otrzymaniu dyplomu porucznika żeglugi wielkiej na stanowiskach oficerskich w żegludze co najmniej małej.

c) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego według programu i regulaminu, ustalonych przez Ministrów Żeglugi i Obrony Narodowej.

5. Dla uzyskania dyplomu kapitana żeglugi wielkiej:

a) posiadanie dyplomu kapitana żeglugi małej,

b) posiadanie praktyki pływania po otrzymaniu dyplomu kapitana żeglugi małej co najmniej 12-miesięcznej, a w tym co najmniej 3 miesiące na stanowisku kierownika statku (kapitana) w żegludze małej i co najmniej 3 miesiące na stanowisku zastępcy kierownika statku (kapitana) w żegludze wielkiej,

c) ukończenie kursu kapitańskiego przy Państwowej Szkole Morskiej lub przy innym zakładzie naukowym w kraju lub za granicą, uznanym przez Ministra Żeglugi za równorzędny.

§ 7. Dla uzyskania dyplomu oficera nawigacyjnego do stopnia kapitana żegluga małej włącznie może być jednorazowo zaliczona jako praktyka służba w charakterze pilota portowego z tym, że 2 miesiące służby pilotowej liczą się za 1 miesiąc praktyki pływania. Łączna suma zaliczenia nie może przekraczać jednego roku.

Dla uzyskania dyplomu kapitana żegluga wielkiej może być zaliczona jako praktyka służba na stanowisku kapitana portu lub pilota z tym, że 3 miesiące tej służby liczy się za jeden miesiąc praktyki.

Łączna suma zaliczenia nie może przekraczać 4 miesięcy.

R o z d z i a ł III.

Oficerowie służby mechanicznej.

§ 8. W służbie mechanicznej ustanawia się następujące stopnie oficerskie:

1. oficer mechanik okrętowy V klasy,
2. oficer mechanik okrętowy IV klasy,
3. oficer mechanik okrętowy III klasy,
4. oficer mechanik okrętowy II klasy,
5. oficer mechanik okrętowy I klasy.

§ 9. W zakresie praktyki kwalifikacyjnej i uprawnień zawodowych oficerów służby mechanicznej różni się 5 kategorii statków morskich :

I kategoria — statki z maszynami parowymi o sile maszyn głównych ponad 4.000 IKM lub statki z silnikami spalinowymi o sile motorów głównych ponad 2.300 WKM;

II kategoria — statki z maszynami parowymi o sile maszyn głównych od 1.300 IKM do 4.000 IKM lub statki z silnikami spalinowymi o sile motorów głównych od 800 WKM do 2.300 WKM;

III kategoria — statki z maszynami parowymi o sile maszyn głównych od 800 IKM do 1.300 IKM lub statki z silnikami spalinowymi o sile motorów głównych od 500 WKM do 800 WKM;

IV kategoria — statki z maszynami parowymi o sile maszyn głównych od 300 IKM do 800 IKM lub statki z silnikami spalinowymi o sile motorów głównych od 150 WKM do 500 WKM;

V kategoria — statki z maszynami parowymi o sile maszyn głównych do 300 IKM lub statki z silnikami spalinowymi o sile motorów głównych do 150 WKM.

§ 10. Ustanawia się następujące uprawnienia zawodowe oficerów służby mechanicznej na polskich morskich statkach handlowych:

A. Oficer mechanik okrętowy V klasy może być:

1. kierownikiem maszyn na statkach V kategorii,
2. zastępcą kierownika maszyn na statkach IV kategorii,
3. pomocnikiem kierownika maszyn na statkach III kategorii,
4. asystentem na statkach wszystkich kategorii.

B. Oficer mechanik okrętowy IV klasy może być:

1. kierownikiem maszyn na statkach IV kategorii,
2. zastępcą kierownika maszyn na statkach III kategorii,
3. pomocnikiem kierownika maszyn na statkach II kategorii,
4. asystentem na statkach wszystkich kategorii.

C. Oficer mechanik okrętowy III klasy może być:

1. kierownikiem maszyn na statkach III kategorii,
2. zastępcą kierownika maszyn na statkach II kategorii,
3. pomocnikiem kierownika maszyn na statkach wszystkich kategorii.

D. Oficer mechanik okrętowy II klasy może być:

1. kierownikiem maszyn na statkach II kategorii,
2. zastępcą kierownika maszyn na statkach I kategorii,
3. pomocnikiem kierownika maszyn na statkach wszystkich kategorii.

E. Oficer mechanik okrętowy I klasy może być:

kierownikiem maszyn na statkach wszystkich kategorii.

W odniesieniu do statków pasażerskich uprawnienia zawodowe oznaczone w pkt B 1 i 2, w pkt C 1 i 2 oraz w pkt D 1 i 2 mają zastosowanie z obniżeniem kategorii statków o jedną.

Komisja kwalifikacyjna może uprawnienia zawodowe oficerów mechaników okrętowych IV i V klasy ograniczyć do obsługi maszyn parowych bądź maszyn wewnętrznego spalania (motory) w przypadku, jeżeli jest to uzasadnione przebiegiem praktyki.

§ 11. Dla uzyskania dyplomu oficera służby mechanicznej wymagane są następujące warunki:

1. Dla uzyskania dyplomu oficera mechanika okrętowego V klasy:

- a) posiadanie praktyki co najmniej 60-miesięcznej, z czego co najmniej 24 miesiące przy obsłudze maszyn okrętowych w pływaniu w żegludze co najmniej małej. Do praktyki mogą być zaliczone jako 1 rok pływania w żegludze małej 2 lata pływania przy obsłudze maszyn okrętowych w żegludze portowej i na wodach osłoniętych; pozostałe 36 miesięcy winny być praktyką warsztatową w stoczniach przy budowie i naprawie maszyn okrętowych albo w fabrykach budowy maszyn;

- b) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego według programu i regulaminu ustalonych przez Ministrów Żegluga i Obrony Narodowej.

2. Dla uzyskania dyplomu oficera mechanika okrętowego IV klasy:

- a) posiadanie dyplomu oficera mechanika okrętowego V klasy,
- b) posiadanie dodatkowej praktyki przy obsłudze maszyn okrętowych na statkach morskich co najmniej 24-miesięcznej, z czego co najmniej 12 miesięcy na stanowisku pomocnika kierownika maszyn na statkach dowolnych kategorii albo na stanowisku kierownika maszyn na statkach V kategorii,

- c) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego według programu i regulaminu, ustalonych przez Ministrów Żeglugi i Obrony Narodowej, albo
- a) ukończenie Wydziału Mechanicznego Państwowej Szkoły Morskiej albo innego zakładu naukowego w kraju lub za granicą, uznanego przez Ministra Żeglugi za równorzędny, lub złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego według programu i regulaminu ustalonych przez Ministrów Żeglugi i Obrony Narodowej,
- b) posiadanie praktyki.

Dla absolwentów Państwowej Szkoły Morskiej praktyka powinna wynosić co najmniej 30 miesięcy, z czego 18 miesięcy przy obsłudze maszyn okrętowych w żegludzie przybrzeżnej lub małej, z tym że dwa miesiące praktyki w żegludzie przybrzeżnej równa się jednemu miesiącowi praktyki w żegludzie małej.

Reszta praktyki winna się odbyć w pracy warsztatowej w stoczniach lub w warsztatach okrętowych albo w fabrykach maszyn okrętowych, z czego co najmniej 6 miesięcy w warsztatach budowy lub naprawy maszyn okrętowych.

Dla kandydatów, którzy nie ukończyli Wydziału Mechanicznego Państwowej Szkoły Morskiej, praktyka ta winna wynosić co najmniej 48 miesięcy, z czego co najmniej 36 miesięcy przy obsłudze maszyn okrętowych w żegludzie przybrzeżnej lub małej z zaliczeniem, jak dla absolwentów Państwowej Szkoły Morskiej, a reszta w pracy warsztatowej na tych samych warunkach, jak dla absolwentów Państwowej Szkoły Morskiej.

3. Dla uzyskania dyplomu oficera mechanika okrętowego III klasy:

- a) posiadanie dyplomu oficera mechanika okrętowego IV klasy,
- b) posiadanie dodatkowej praktyki co najmniej 24-miesięcznej na stanowiskach oficerskich, w tym co najmniej 12 miesięcy na stanowisku kierownika maszyn okrętowych na statkach co najmniej V kategorii lub na stanowisku zastępcy kierownika maszyn okrętowych na statkach co najmniej IV kategorii w żegludzie co najmniej małej.

4. Dla uzyskania dyplomu oficera mechanika okrętowego II klasy:

- a) posiadanie dyplomu oficera mechanika okrętowego III klasy,
- b) posiadanie dodatkowej praktyki na stanowiskach oficerskich przy obsłudze maszyn okrętowych co najmniej 24-miesięcznej, z czego co najmniej 12 miesięcy na stanowisku kierownika maszyn na statkach co najmniej IV kategorii lub zastępcy kierownika maszyn na statkach co najmniej III kategorii,
- c) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego według programu i regulaminu ustalonych przez Ministrów Żeglugi i Obrony Narodowej.

5. Dla uzyskania dyplomu oficera mechanika okrętowego I klasy:

- a) posiadanie dyplomu oficera mechanika okrętowego II klasy,

- b) posiadanie dodatkowej praktyki na stanowiskach oficerskich przy obsłudze maszyn okrętowych co najmniej 24-miesięcznej, z czego co najmniej 12 miesięcy na stanowisku kierownika maszyn okrętowych na statkach co najmniej III kategorii lub zastępcy kierownika maszyn na statkach co najmniej II kategorii,
- c) ukończenie kursu mechaników okrętowych I klasy przy Państwowej Szkole Morskiej lub innego technicznego zakładu naukowego w kraju lub za granicą, uznanego przez Ministra Żeglugi za równorzędny.

R o z d z i a ł IV.

Przepisy szczególne.

§ 12. Dyplomy oficerów służby nawigacyjnej na polskich morskich statkach handlowych mogą otrzymać osoby, które w innych krajach uzyskały równorzędne dyplomy oficerów służby nawigacyjnej. Zamiana dyplomu zagranicznego na dyplom polski następuje w trybie § 21 niniejszego rozporządzenia na wniosek zainteresowanego. Zamiana następuje bez obowiązku składania egzaminu lub uzupełnienia praktyki. Jeżeli zupełna równoważność nie zachodzi, o czym decyduje komisja kwalifikacyjna (§ 22), wówczas polski dyplom może być wydany z odpowiednim ograniczeniem uprawnień albo z warunkiem uzupełnienia wymagań przez egzamin lub przez dodatkową praktykę.

§ 13. Oficerowie morsecy Marynarki Wojennej, którzy ukończyli Oficerską Szkołę Marynarki Wojennej, mogą w trybie § 21 niniejszego rozporządzenia otrzymywać bez względu na posiadany stopień wojskowy dyplomy oficerów służby nawigacyjnej na polskich morskich statkach handlowych na następujących zasadach:

- a) dyplom porucznika żeglugi małej — o ile posiadają praktykę w kampanii na okrętach wojennych co najmniej 24-miesięczną oraz złożą egzamin według programu i w trybie, ustalonych przez Ministra Żeglugi w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej,
- b) dyplom porucznika żeglugi wielkiej — o ile posiadają praktykę w kampanii na okrętach wojennych co najmniej 48-miesięczną, w tym co najmniej 24 miesięcy na stanowiskach oficerskich, oraz złożą egzamin według programu i w trybie, ustalonych przez Ministra Żeglugi w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej,
- c) dyplom kapitana żeglugi małej — o ile posiadają praktykę co najmniej 72-miesięczną, w tym co najmniej 48 miesięcy na stanowiskach oficerskich na okrętach wojennych w kampanii, oraz złożą egzamin według programu i w trybie, ustalonych przez Ministra Żeglugi w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej,
- d) dyplom kapitana żeglugi wielkiej — na zasadach wymienionych w § 6 pkt 5 niniejszego rozporządzenia.

§ 14. Dyplom oficerów służby mechanicznej na polskich statkach handlowych morskich mogą otrzymać osoby, które w innych krajach uzyskały równorzędny dyplom oficerów służby mechanicznej. Zamiana dyplomu zagranicznego na dyplom polski następuje w trybie

§ 21 niniejszego rozporządzenia, na wniosek zainteresowanego. Zamiana następuje bez obowiązku składania egzaminu lub uzupełnienia praktyki. Jeżeli zupełna równoważność nie zachodzi, o czym decyduje komisja kwalifikacyjna, wówczas polski dyplom może być wydany z odpowiednim ograniczeniem uprawnień, albo z warunkiem uzupełnienia wymagań przez egzamin lub dodatkową praktyką.

§ 15. Oficerowie techniczni Marynarki Wojennej, którzy ukończyli Oficerską Szkołę Marynarki Wojennej lub inną szkołę uznaną przez Ministra Obrony Narodowej za równorzędną, mogą w trybie § 21 niniejszego rozporządzenia otrzymać dyplomy oficerów służby mechanicznej na następujących zasadach:

- a) dyplom oficera mechanika okrętowego IV klasy, jeżeli posiadają praktykę, na którą składają się:
- 1) nie mniej, jak 18 miesięcy przy obsłudze maszyn okrętowych w kampanii na okrętach wojennych,
 - 2) nie mniej, jak 12 miesięcy w warsztatach lub stocznicach okrętowych.

Dla kandydatów, którzy nie ukończyli Wydziału Technicznego Oficerskiej Szkoły Marynarki Wojennej, praktyka ta winna wynosić co najmniej 48 miesięcy, z czego co najmniej 36 miesięcy przy obsłudze maszyn okrętowych;

- b) dyplom oficera mechanika okrętowego III klasy, jeżeli posiadają praktykę w kampanii na okrętach wojennych nie mniej jak 54 miesiące, w tym 24 miesiące na stanowisku zastępcy kierownika maszyn na okręcie przyrównanym do statku IV kategorii,
- c) dyplom oficera mechanika okrętowego II klasy, jeżeli posiadają praktykę co najmniej 78 miesięcy w kampanii na okrętach wojennych, z czego przynajmniej 12 miesięcy na stanowisku przynajmniej zastępcy kierownika maszyn na okręcie, przyrównanym do statku III kategorii i złożą egzamin według programu i w trybie, ustalonych przez Ministra Żeglugi w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej,
- d) dyplom oficera mechanika okrętowego I klasy na zasadach wymienionych w § 11 pkt 5.

§ 16. Oficerom technicznym Marynarki Wojennej, którzy pełnili obowiązki kierowników lub zastępców kierowników maszyn zespołów okrętowych wojennych zalicza się sumę KM maszyn głównych zespołów (np. oficerom mechanikom dyonu złożonego z 4 okrętów z motorami 400 KM każdy — 1600 KM).

Półowa praktyki wymaganej dla otrzymania dyplomu oficera mechanika III i IV klasy może być odbyta w warsztatach okrętowych, przy czym każde 2 miesiące pracy w warsztatach zalicza się jako 1 miesiąc wymaganej praktyki.

§ 17. Dyplomy oficerów na polskich morskich statkach handlowych mogą otrzymać podoficerowie Marynarki Wojennej na następujących zasadach:

- 1) podoficer pokładowy może otrzymać dyplom porucznika żeglugi przybrzeżnej, o ile posiada praktykę służby pokładowej na okrętach wojennych co najmniej 48-miesięczną oraz złoży egzamin według programu, i w trybie, ustalonych przez Ministra Żeglugi w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej,

- 2) podoficer techniczny może otrzymać dyplom oficera mechanika okrętowego V klasy, o ile posiada praktykę w obsłudze maszyn okrętowych na okrętach wojennych w kampanii czynnej co najmniej 48-miesięczną oraz złoży egzamin według programu i w trybie, ustalonych przez Ministra Żeglugi w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej.

§ 18. Oficerowie nawigacyjni Marynarki Wojennej, którzy nie ukończyli Oficerskiej Szkoły Marynarki Wojennej, i podoficerowie pokładowi Marynarki Wojennej, którzy posiadają praktykę co najmniej 72 miesięcy na okrętach wojennych w kampanii oraz złożą egzamin według programu i w trybie, ustalonych przez Ministra Żeglugi w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej — otrzymują dyplom porucznika żeglugi malej w trybie § 21.

Oficerowie techniczni Marynarki Wojennej, którzy nie ukończyli Oficerskiej Szkoły Marynarki Wojennej i podoficerowie techniczni Marynarki Wojennej, którzy posiadają praktykę w kampanii na okrętach wojennych przy obsłudze maszyn okrętowych przynajmniej 72 miesiące oraz złożą egzamin według programu i w trybie, ustalonych przez Ministra Żeglugi w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej — otrzymują dyplom oficera mechanika okrętowego IV klasy w trybie § 21.

§ 19. W odniesieniu do przepisów §§ 13, 15, 17 i 18 dopełnienie warunków cenzusu praktyki w pływaniu i obsłudze maszyn na okrętach wojennych stwierdza pisemnie Dowództwo Marynarki Wojennej.

R o z d z i a ł V.

Dyplomy oficerskie i komisje kwalifikacyjne.

§ 20. Uprawnienia zawodowe, wynikające z przepisów niniejszego rozporządzenia, stwierdza się przez wydanie odpowiedniego dyplomu oficerskiego. Formę dyplomów ustala Minister Żeglugi.

§ 21. Dyplomy oficerów służby nawigacyjnej i mechanicznej wydają na mocy orzeczenia komisji kwalifikacyjnej (§ 22):

- 1) dyplomy kapitańca żeglugi wielkiej oraz dyplomy oficera mechanika okrętowego I klasy — Minister Żeglugi,
- 2) pozostałe dyplomy — Dyrektor Urzędu Morskiego, wyznaczony przez Ministra Żeglugi.

§ 22. Do orzekania w sprawach dyplomów oficerów na polskich morskich statkach handlowych w ramach przepisów niniejszego rozporządzenia, powołane są komisje kwalifikacyjne.

Ilość komisji oraz ich siedzibę i zakres właściwości ustala Minister Żeglugi w trybie zarządzenia.

§ 23. W skład komisji kwalifikacyjnej wchodzi:

- 1) 2 delegaci Ministra Żeglugi, z których jeden jest przewodniczącym,
- 2) przedstawiciel Marynarki Wojennej, wyznaczony przez Ministra Obrony Narodowej,
- 3) przedstawiciel Państwowej Szkoły Morskiej, powołany przez Ministra Żeglugi,

- 4) delegat Związku Zawodowego Transportowców Rzeczypospolitej Polskiej, delegowany przez oddział marynarzy w Gdyni,
- 5) przedstawiciel przedsiębiorstwa żeglugowego wyznaczonego przez Ministra Żeglugi.

Regulamin i instrukcje komisji kwalifikacyjnej ustalają Ministrowie Żeglugi i Obrony Narodowej.

R o z d z i a ł VI.

Przepisy przejściowe.

§ 24. Posiadacze dyplomów uzyskanych na mocy dotychczasowych przepisów, a w szczególności na mocy rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 30 listopada 1931 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych o kwalifikacjach oficerów w polskiej marynarce handlowej (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr 4, poz. 24 i z 1935 r. Nr 15, poz. 84) mają prawo do zamiany tych dyplomów na dyplomy odpowiadające przepisom niniejszego rozporządzenia przy zachowaniu przepisów § 25 i według następujących zasad:

I. W służbie nawigacyjnej.

1. Szyper II klasy może otrzymać:
 - a) dyplom porucznika żeglugi przybrzeżnej — bez żadnych warunków,
 - b) dyplom porucznika żeglugi małej — jeżeli posiada dodatkową praktykę pływania po uzyskaniu posiadanego dyplomu, co najmniej 24 miesięczną na stanowiskach oficerskich w żegludze co najmniej małej lub na stanowisku zastępcy kierownika statku (kapitana) w żegludze przybrzeżnej oraz złoży egzamin sprawdzający teoretyczny i praktyczny według programu i w trybie, ustalonych przez Ministrów Żeglugi i Obrony Narodowej; pływanie w żegludze przybrzeżnej lub na holownikach może być zaliczone w ilości nie większej, niż 12 miesięcy.
2. Szyper I klasy może otrzymać:
 - a) dyplom porucznika żeglugi małej — jeżeli złoży sprawdzający egzamin teoretyczny i praktyczny według programu i w trybie, ustalonych przez Ministrów Żeglugi i Obrony Narodowej,
 - b) dyplom porucznika żeglugi wielkiej — jeżeli posiada praktykę pływania po otrzymaniu posiadanego dyplomu co najmniej 24-miesięczną na stanowiskach oficerskich, w tym co najmniej 18 miesięcy w żegludze co najmniej małej oraz złoży sprawdzający egzamin teoretyczny i praktyczny według programu i w trybie, ustalonych przez Ministrów Żeglugi i Obrony Narodowej; pływanie na holownikach nie może być zaliczone,
 - c) dyplom kapitana żeglugi małej — jeżeli posiada praktykę pływania po otrzymaniu posiadanego dyplomu co najmniej 48-miesięczną na stanowiskach oficerskich w żegludze co najmniej małej, a w tym co najmniej 12 miesięcy na stanowisku zastępcy kierownika statku (kapitana) w żegludze co najmniej małej oraz złoży egzamin sprawdzający teoretyczny i praktyczny według programu i w trybie, usta-

lonych przez Ministrów Żeglugi i Obrony Narodowej.

3. Porucznik żeglugi małej może otrzymać dyplom porucznika żeglugi małej — bez żadnych warunków, z ważnością od daty uzyskania posiadanego dyplomu.

4. Porucznik żeglugi wielkiej może otrzymać dyplom porucznika żeglugi wielkiej — bez żadnych warunków, z ważnością od daty uzyskania posiadanego dyplomu.

5. Kapitan żeglugi małej może otrzymać dyplom kapitana żeglugi małej — bez żadnych warunków, z ważnością od daty uzyskania posiadanego dyplomu.

6. Dyplomy kapitana żeglugi wielkiej zachowują swoją ważność i podlegają jedynie wymianie na nowe dyplomy według niniejszego rozporządzenia.

II. W służbie mechanicznej.

1. Maszynista III klasy może otrzymać dyplom oficera mechanika okrętowego V klasy bez żadnych warunków, z ważnością od daty wymiany dyplomu.

2. Maszynista II klasy może otrzymać:

- a) dyplom oficera mechanika okrętowego V klasy bez żadnych warunków, z ważnością od daty uzyskania posiadanego dyplomu,
- b) dyplom oficera mechanika okrętowego IV klasy — jeżeli posiada praktykę co najmniej 24-miesięczną na stanowiskach kierownika maszyn na statkach III kategorii lub pomocnika kierownika maszyn na statkach co najmniej II kategorii oraz złoży egzamin sprawdzający teoretyczny i praktyczny według programu i w trybie, ustalonych przez Ministrów Żeglugi i Obrony Narodowej.

3. Maszynista I klasy może otrzymać:

- a) dyplom oficera mechanika okrętowego IV klasy — bez żadnych warunków, z ważnością od daty uzyskania posiadanego dyplomu,
- b) dyplom oficera mechanika okrętowego III klasy — jeżeli posiada praktykę co najmniej 24-miesięczną na stanowiskach kierownika maszyn na statkach III kategorii albo zastępcy kierownika maszyn na statkach II kategorii lub pomocnika kierownika maszyn na statkach I kategorii,
- c) dyplom oficera mechanika okrętowego II klasy — jeżeli posiada praktykę co najmniej 48-miesięczną na stanowiskach kierownika maszyn na statkach II kategorii albo zastępcy kierownika maszyn na statkach I kategorii oraz złoży egzamin sprawdzający teoretyczny i praktyczny według programu i w trybie, ustalonych przez Ministrów Żeglugi i Obrony Narodowej.

4. Posiadacze dyplomów mechanika okrętowego III klasy z ograniczonymi uprawnieniami mogą otrzymać dyplomy wymienne według zasad przyjętych w pkt 3 niniejszego paragrafu dla maszynistów I klasy.

5. Mechanik okrętowy III klasy może otrzymać:

- a) dyplom oficera mechanika okrętowego IV klasy bez żadnych warunków, z ważnością od daty uzyskania posiadanego dyplomu,

- b) dyplom oficera mechanika okrętowego III klasy — jeżeli posiada praktykę co najmniej 12-miesięczną na stanowiskach kierownika maszyn na statkach III kategorii albo pomocnika kierownika maszyn na statkach I kategorii.
6. Mechanik okrętowy II klasy może otrzymać:
- a) dyplom oficera mechanika okrętowego III klasy — bez żadnych warunków, z ważnością od daty uzyskania posiadanego dyplomu,
- b) dyplom oficera mechanika okrętowego II klasy — jeżeli posiada praktykę co najmniej 24-miesięczną na stanowiskach kierownika maszyn na statkach II kategorii albo zastępcy kierownika maszyn na statkach I kategorii.
7. Mechanik okrętowy I klasy może otrzymać dyplom oficera mechanika okrętowego I klasy — bez żadnych warunków, z ważnością od daty uzyskania posiadanego dyplomu.

§ 25. Dla dokonania wymiany dotychczasowych dyplomów na dyplomy przewidziane niniejszym rozporządzeniem oficerowie służby nawigacyjnej i mechanicznej winni wykazać się w terminie ustalonym przez komisję kwalifikacyjną (§ 22) świadectwem egzaminu złożonego przed Komisją Kwalifikacyjną Ministerstwa Obrony Narodowej z posiadanych wiadomości wojenno-morskich na poziomie podoficera lub oficera rezerwy Marynarki Wojennej w zakresie programu ustalonego przez Ministra Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Żeglugi.

W skład Komisji Kwalifikacyjnej Ministerstwa Obrony Narodowej wchodzi delegat Ministra Żeglugi.

§ 26. Prawo wymiany dyplomów może być zrealizowane najdalej w ciągu lat dwóch od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia. W przypadkach wyjątkowych Minister Żeglugi może zezwolić na wymianę dyplomów po upływie tego terminu.

§ 27. W odniesieniu do absolwentów Wydziału Nawigacyjnego i Mechanicznego Państwowej Szkoły Morskiej, którzy kształcą się według dotychczasowego systemu i programu nauk, ale nie posiadają dyplomów oficerskich w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, będą miały odpowiednie zastosowanie przepisy rozdziałów II i III.

§ 28. Dalsza wymiana dyplomów uzyskanych na mocy przepisów rozdziałów IV i VI niniejszego rozpo-

ządzenia następuje na zasadach ogólnych według przepisów §§ 6 i 11.

W przypadkach wyjątkowych Minister Żeglugi może, na wniosek komisji kwalifikacyjnej, zwolnić kandydatów na kapitana żeglugi małej lub oficera mechanika okrętowego II klasy od obowiązku składania egzaminu przewidzianego w § 6 pkt 4 i w § 11 pkt 4.

Kandydatów na kapitana żeglugi wielkiej, posiadających w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia dyplomy kapitana żeglugi małej, oraz kandydatów na oficerów mechaników okrętowych I klasy, posiadających w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia dyplomy mechaników okrętowych II klasy, Minister Żeglugi może w tym samym trybie zwolnić od obowiązku ukończenia kursów przewidzianych w § 6 pkt 5 i w § 11 pkt 5.

R o z d z i a ł VII.

Przepisy końcowe.

§ 29. Stopnie i kwalifikacje innych kategorii oficerów, poza oficerami służby nawigacyjnej i mechanicznej, określą osobne przepisy.

§ 30. Wyjątki od przepisów niniejszego rozporządzenia dopuszczalne są tylko w przypadku uzasadnionej potrzeby za każdorazowym zezwoleniem Ministra Żeglugi, a jeżeli chodzi o obcokrajowców i żołnierzy Marynarki Wojennej w służbie czynnej i w rezerwie — za zezwoleniem Ministra Żeglugi udzielonym w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej.

§ 31. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Jednocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 30 listopada 1931 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych o kwalifikacjach oficerów w polskiej marynarce handlowej (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr 4, poz. 24 i z 1935 r. Nr 15, poz. 84).

Minister Żeglugi: *A. Rapacki*

Minister Obrony Narodowej: *M. Zymierski*
Marszałek Polski

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 14 marca 1949 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Obrony Narodowej, Spraw Zagranicznych, Administracji Publicznej, Bezpieczeństwa Publicznego, Skarbu, Sprawiedliwości, Oświaty, Przemysłu i Handlu, Rolnictwa i Reform Rolnych, Kultury i Sztuki, Żeglugi, Leśnictwa, Komunikacji, Poczty i Telegrafów, Zdrowia oraz Odbudowy w sprawie wykonania ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkim.

Na podstawie art. 61 ust. 6 i art. 78 ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o zaopatrzeniu inwalidzkim (Dz. U. R. P. z 1945 r. Nr 22, poz. 131 i Nr 30, poz. 181, z 1947 r. Nr 43, poz. 226 i z 1948 r. Nr 50, poz. 387) zarządza się, co następuje:

§ 1. Artykuły, wymienione w rozporządzeniu niniejszym bez bliższego określenia, oznaczają artykuły ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o zaopatrzeniu inwalidzkim, paragrafy zaś — paragrafy rozporządzenia niniejszego.